

Curtea Supremă de Justiție
Decizie

05 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev și Vladimir Timofti,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Barbaroșie Eugenia, în numele inculpatului Semeniuc Grigore împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013, în cauza penală în privința lui

Semeniuc Grigore Vasile,
născut la 07 februarie 1973,
originar și locuitor al s. Corjova, r-
nul Criuleni.

Datele referitoare la
termenul de examinare a cauzei:

- *de la 21 februarie 2011 pînă la 20 mai 2011 (prima instanță)*
- *de la 08 noiembrie 2011 pînă la 17 noiembrie 2011 (instanța de apel)*
- *de la 10 august 2012 – pînă la 30 octombrie 2012 (instanța de recurs)*
- *de la 11 decembrie 2012 – pînă la 23 aprilie 2013 (instanța de apel)*
- *de la 13 noiembrie 2013 pînă la 05 februarie 2014 (instanța de recurs)*

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 20 mai 2011, Semeniuc Grigore a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fapta fiind recalificată din prevederile art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, astfel, stabilindu-i-se pedeapsa sub formă de amendă, în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10.000 lei

Totodată, în baza art. 90 alin.(11) al Codului penal, a fost menținută suspendarea condiționată a pedepsei stabilite în privința inculpatului, prin sentința Judecătoriei Criuleni din 29 noiembrie 2007, în baza art. 218 alin. (2), (3) Cod

penal, (red. 1961) prin aplicarea art. 39 alin. (1), 43 Cod penal (red. 1961), de 5 ani închisoare, pe un termen de probă de 4 ani.

2. De către organul de urmărire penală, inculpatul a fost pus sub învinuire pentru faptul că, la 30 ianuarie 2011, în jurul orelor 18.00, aflându-se în s. Corjova, r-nul Criuleni în barul „Amicacom,, având scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, prin acces liber a pătruns după tejeheaua barului, a atacat vânzătoarea, Cuciuc Rodica, amenințând-o cu aplicarea violenței periculoase pentru viață sau sănătate, manifestată prin demonstrarea unui cuțit folosit în calitate de armă, a sustras în mod deschis o cutie de țigări „Lucky Strike” cu costul de 9 lei, cauzându-i astfel părții vătămate o pagubă materială în suma indicată.

Astfel, acțiunile lui au fost încadrate în baza art.188 alin.(2) lit. d) e) Cod penal.

2.1.Prin sentință s-a constatat că, acțiunile inculpatului se caracterizează prin manifestarea unui comportament de impunere a personalității sale, prin încălcarea grosolană a ordinii publice și anume prin ignorarea regulilor de procurare a mărfurilor, care se caracterizează prin faptul că a cerut să i se elibereze un pachet de țigări la prețul de 9 lei, achitînd pentru doar 2 lei, totodată afirmînd că a achitat prețul integral. Comportamentul grosolan al inculpatului derivă și din afirmațiile făcute de către acesta „*ce nu știi cine este Grișa*” prin aceasta atribuind o valoare exagerată personalității sale și solicitînd un tratament deosebit din partea vânzătorului. Caracterul huliganic al acțiunilor inculpatului are ca motiv declarația vânzătoarei despre interdicția impusă de stăpînul magazinului de a-l deservi pe inculpat.

Instanța de fond, raportînd circumstanțele sus indicate la conținutul prevederilor pct. 10 subpct, 9) din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție din 19.06.2006, nr. 4 „ Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism” în conformitate cu care „însușirea bunurilor străine din intenții huliganice, fără scopul de ale acapara, a fost calificată ca huliganism, dar nu ca furt, tîlhărie sau jaf”, așa dar, instanța de judecată a apreciat acțiunile inculpatului de însușire a unui pachet de țigări, pentru care nu a achitat prețul integral al acestuia, ca fiind săvîrșite din intenții huliganice, fără scop de acaparare.

Astfel, aprecierile sus indicate au dat temei de a încadra acțiunile lui Semeniuc Grigore, în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, după semnele acțiunilor intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței față de persoană, de opunerea de rezistență persoanelor care curmă actele huliganice și săvârșirea de acțiuni, care prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, la 9 ani închisoare, iar conform art. 85 Cod penal, prin cumul parțial de sentințe, a-i stabili

o pedeapsă definitivă de 10 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis.

În motivarea cerințelor sale procurorul a criticat modalitatea de apreciere a probelor de către instanța de fond, considerînd că acestea demonstau pe deplin vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate. În partea stabilirii pedepsei, a considerat că, este prea blîndă, care nu-și va atinge scopurile prevăzute de art. 61 alin.(2) Cod penal, deoarece infracțiunea a fost săvîrșită cu intenție în termenul de probă și conform art. 90 Cod penal, urma să-i fie aplicată o pedeapsă în condițiile art. 85 al Codului penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2011, apelul a fost admis, fiind casată inclusiv din oficiu potrivit art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința instanței de fond, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, prin care inculpatul a fost condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10.000 lei în beneficiul statului.

În rest sentința a fost menținută.

5. La adoptarea soluției date, instanța de apel a constatat în fapt că „ inculpatul Semeniuc Grigore la 30.01.2011 aproximativ la ora 18:00, aflându-se în s. Corjova, r-nul Criuleni, în barul „Amicacom”, cu acțiunile lui intenționate a săvârșit un act de huliganism după semnele calificative care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțită de amenințarea, cu aplicarea violenței față de partea vătămată, de opunere de rezistență persoanelor care curmau actele huliganice, săvârșind astfel acțiuni, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obraznicie deosebită”.

5.1 Instanța de apel, a conchis că din probatoriul administrat pe cauză nu rezultă că amenințarea efectuată de către inculpat în privința părții vătămate era periculoasă pentru viața și sănătatea acesteia, fiind apreciată ca acțiuni violente asupra bunurilor din magazin, astfel acțiunile acestuia de însușire a unei cutii de țigări la costul de 9 lei pentru care nu a achitat prețul integral, nu constituie un act de tîlhărie, dar sunt acțiuni huliganice, instanța de fond corect reîncadrînd acțiunile inculpatului în baza art. 287 alin.(1) Cod penal.

6. Hotărîrea nominalizată a fost contestată în ordine de recurs de către procuror, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecători.

În motivarea cerințelor sale procurorul a reprodus argumentele invocate în apel, criticînd modalitatea de apreciere a probelor de către instanța de fond, considerînd că acestea demonstau pe deplin vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de tîlhărie. În partea stabilirii pedepsei, a considerat că, este prea blîndă, care nu-și va atinge scopurile prevăzute de art. 61 alin.(2) Cod penal, deoarece infracțiunea a fost săvîrșită cu intenție în termenul de probă și conform art. 90 Cod penal, urma să-i fie aplicată o pedeapsă în condițiile art. 85 al Codului penal.

Totodată s-a invocat că instanța neîntemeiat a apreciat depozițiile inculpatului Semeniuc Grigore despre păstrarea cuțitului în buzunar pe care nu l-a folosit la incidentul din bar, respingându-l în calitate de corp delict, neîntemeiat nu a recunoscut ca element calificativ „*pătrundere în încăpere*” - magazinul-bar „Amicacom” din s. Corjova, imobilul respectiv fiind loc de păstrare a produselor alimentare destinate comercializării cu amănuntul și constituind încăpere, ca semn calificativ al infracțiunii de tâlhărie.

Astfel, instanța de apel a făcut o interpretare eronată a probelor prezentate de partea acuzării și în consecință neîntemeiat a recalificat acțiunile inculpatului din prevederile art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal în cele ale art. 287 alin. (1) Cod penal.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2012, recursul a fost admis, casată hotărîrea și dispusă rejudecarea cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecători.

8. În motivarea soluției adoptate s-a invocat că, de către instanța de apel, la judecarea cauzei nu au fost respectate și îndeplinite prevederile legale art. art.414, 417 Cod de procedură penală, iar probele prezentate de partea acuzării nu au fost cercetate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

Totodată, s-a menționat că, instanța nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, ceea ce denotă ineficiența condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, iar neaplicarea în privința acestuia a prevederilor art. art. 85, 90 Cod penal, va duce la neatingerea scopului legii penale de apărare a persoanelor împotriva infracțiunilor și prevenirea de săvîrșire de noi infracțiuni.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013, apelul a fost parțial admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre, prin care, Semeniuc G., a fost condamnat în baza art. 187 alin.(2) lit. d) e) Cod penal, la 3 ani închisoare fără amendă.

Conform art. 85 al Codului penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată i-a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Criuleni din 29 noiembrie 2007, stabilindu-i-se pedeapsa definitivă de 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

10. În motivarea deciziei sale, instanța de apel a constatat că, inculpatul, la 30.01.2011, în jurul orelor 18.00, aflîndu-se în s. Corjova, r-nul Criuleni, în barul „Amicacom,, avînd scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, a speriat vînzătoarea Cuciuc Rodica, amenințînd-o cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate, manifestată prin exprimarea cuvintelor de aplicare a violenței și prin comportamentul său violent, aruncînd cîntarul jos de pe tețghea, a pătruns fără permisiunea vînzătoarei în alt loc de depozitare, în spațiul închis al barului de după tețghea, spațiu interzis pentru vizitatorii barului, unde se păstrau țigări, băuturi și alte bunuri și a sustras în mod deschis o cutie de țigări „Lucky Strike” cu costul de 9 lei, cauzîndu-i astfel părții vătămate o pagubă materială în suma indicată, calificîndu-i acțiunile în baza art. 187 alin. (2) lit. d) e)

Cod penal, - *ca jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în alt loc pentru depozitare, cu amenințarea aplicării violențe.*

Instanța de apel a invocat că, pentru constatarea componenței de tâlhărie este necesar de a stabili componența laturii obiective - atacul asupra persoanei, prin care se înțelege acțiunea agresivă a făptuitorului, surprinzătoare pentru victimă, cu aplicarea violenței periculoase pentru viața persoanei sau cu amenințarea aplicării unei asemenea violențe, în cazul dat, din declarațiile părții vătămate și martorilor, s-a statuat, *că amenințarea efectuată de către inculpat nu era periculoasă pentru viața și sănătatea acesteia.*

La fel referindu-se la esența termenului de **pătrundere**, instanța de apel a menționat că, trecerea după teighea, care este o zonă interzisă vizitatorilor barului, fără permisiune, reprezintă pătrundere ilegală.

Astfel, necatînd la faptul că inculpatul în cadrul urmăririi penale și instanței de fond, nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate, instanța de apel a constatat că, vinovăția acestuia s-a dovedit integral prin probele administrate în cadrul cercetărilor judecătorești, care au fost just apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, și anume: declarațiile *părții vătămate* Cuciuc Rodica, *martorilor* Rotari Vera, Gore Mihail, Gore Petru, Cuciuc Vitalie și *inculpatului*.

Instanța de apel, la fel a considerat că, instanța de fond incorect a ignorat prevederile art. 90 alin. (10) Cod penal, stabilindu-i inculpatului pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10.000 lei, iar în baza art. 90 alin. (11) Cod penal, s-a menținut suspendarea condiționată a pedepsei stabilite inculpatului prin sentința Judecătoriei Criuleni din 29 noiembrie 2007, în baza art. 218 al. II și III din Codul Penal în redacția Legii din 24.03.1961 cu aplicarea art. 39 alin.(1) și 43 din Codul penal, cu stabilirea pedepsei de 5 ani închisoare, pe un termen de probă de 4 ani.

Din aceste considerente, i-a fost stabilită pedeapsa lui Semeniuc Grigore în conformitate cu prevederile art. 90 alin. (10) Codul penal, potrivit căruia, *în cazul în care, cel condamnat cu suspendarea condiționată a executării pedepsei săvârșește în termenul de probă o nouă infracțiune intenționată, instanța de judecată îi stabilește o pedeapsă în condițiile art. 85 Cod penal.*

Totodată, în motivarea deciziei s-a menționat că, deși inculpatul a fost anterior condamnat prin sentința sus menționată, aceasta nu este considerată ca fiind comisă în stare de recidivă, deoarece conform art. 34 alin. (5), lit. e) Cod penal, - *la stabilirea stării de recidivă nu se ține cont de antecedentele penale, dacă persoana a fost condamnată cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.*

11. Decizia este atacată în ordine de recurs de către avocatul Barbăroșie Eugenia în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecători.

În temeiul art. 427 alin.(1) pct.8) 12) Cod de procedură penală, se invocă că latura subiectivă a *jafului* se manifestă prin vinovăție sub forma intenției directe de sustragere. Caracteristic laturii subiective a *jafului* este faptul că infractorul își dădea seama că a săvârșit o infracțiune în prezența victimei sau a altor persoane

care percepeau caracterul acțiunilor lui, dar au ignorat această circumstanță.

Potrivit declarațiilor părții vătămate atât în cadrul acțiunilor de urmărire penală cât și în instanța de judecată (f. d 17, 28-29, 57-58, 121-122), rezultă că inculpatul a solicitat să i se vîndă un pachet de țigări și insista la faptul că a achitat întreaga sumă.

În asemenea circumstanțe, se menționează că, decade intenția directă de a sustrage.

Referitor la procesul-verbal de cercetare la fața locului din 31.01.2011 (v. I, f. d 6-12), plîngerea părții vătămate (v. I, f. d 4) și procesul-verbal de confruntare efectuat în cadrul urmăririi penale din 07.02.2011 (v. I, f. d 57-58) consideră că, nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, deoarece colaboratorii de poliție aflîndu-se la fața locului nu au verificat declarațiile inculpatului, precum că bancnota de 10 lei ar putea fi căzut jos, cât privește plîngerea și procesul-verbal de confruntare sus menționate, partea vătămată și alți martori au fost trași la răspundere penală pentru darea declarațiilor false în cadrul acțiunilor penale, fapt confirmat prin intentarea cauzelor penale în privința acestora în baza art. 312 alin. (2) Cod penal (f. d 160).

Consideră că, decursul este declarat în termen.

12. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este declarat peste termen.

Instanța de recurs atestă că potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 Cod de procedură penală, persoanele menționate în dispoziția acestei norme procesuale sînt în drept să declare recurs ordinar.

Argumentul, precum că, *recursul este declarat în termen*, Colegiul îl consideră inadmisibil, deoarece din materialele cauzei rezultă că, în ședința din 23 aprilie 2013 a instanței de apel, a fost pronunțat dispozitivul deciziei (v. II, f. d 8) în prezența avocatului și inculpatului (v. II, f. d 8), aceștia, știind fără îndoială, despre faptul că, decizia motivată va fi pronunțată la data de 21 mai 2013, iar termenul de o ataca este de 30 de zile de la pronunțare.

Totodată, Colegiul penal constată că, inculpatul la data de 02 iunie 2013, în termenul de declarare a recursului a plecat peste hotarele Republicii Moldova, (v. II, f. d 27).

Potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Astfel, termenul de declarare a recursului pentru avocat și inculpat (de 30 de zile) a început să curgă din 22 mai 2013 și a expirat la 20 iunie 2013.

Urmează de menționat că, la 04 octombrie 2013, avocatul declară recurs ordinar în numele inculpatului, adică după expirarea termenului legal de 30 zile prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs invocă, că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului, iar careva motive de a considera recursul declarat în termen nu s-au constatat.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului declarat de avocat, ca fiind declarat peste termen.

13. În conformitate cu prevederile art. 432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Barbaroșie Eugenia, în numele inculpatului împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013, în cauza penală privindu-l pe *Semeniuc Grigore Vasile*, pe motiv că este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 04 martie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti